

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічної та соціальної географії



«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана з навчальної роботи

Володимир ПАСЬКО

«30» ст серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИ УРБАНІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
для студентів

галузь знань 10 Природничі науки

спеціальність 106 Географія

освітній рівень Бакалавр

Освітня програма Урбаністика та міське планування

вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS та оцінювання	4 українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: Кононенко Олена Юріївна, доцент кафедри економічної та соціальної географії, кандидат економічних наук, доцент

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__
20__р.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__
20__р.

КИЇВ – 2022

Розробник: **Кононенко Олена Юріївна**, доцент кафедри економічної та соціальної географії, кандидат економічних наук, доцент

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри економічної та соціальної географії

dot проф. Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Протокол № 15 від «12» травня 2022 року

Схвалено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від «29» серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії HKF доц. Наталія КОРОГОДА

«29» серпня 2022 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – є сформувати у здобувачів освіти здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі при дослідженні міст. Основний зміст дисципліни передбачає ознайомлення із системою методів дослідження міст, детальне вивчення основних методів дослідження, а також формування навичок застосування їх на практиці..

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- 1) успішне опанування курсів “Основи суспільної географії”, “Географія світу: міста та регіони”, “Вступ до урбаністичних студій”.
- 2) знання теоретичних основ суспільної географії, розміщення виробництва, розселення населення, загальних принципів проведення наукових досліджень.
- 3) володіння навичками роботи з картографічними джерелами, комп'ютерними програмами MS Word, MS Excel, програмним забезпеченням для користування Інтернетом, проведення простих математичних обрахунків.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Викладаються основи наукових уявлень про методи і методіку урбаністичних досліджень, можливості використання загальнонаукових, міждисциплінарних та спеціальних методів при вирішенні завдань різного рівня складності. Щодо базових методів дослідження – польового, описового, порівняльного, статистичного, вибіркового, експертних методів – викладаються умови та правила коректного застосування, алгоритм дій та особливості інтерпретації отриманих результатів. Однією з найважливіших цілей є формування у студентів навичок самостійно обирати той чи інший метод дослідження залежно від характеру і властивостей об'єкту та поставлених дослідницьких завдань.

Навчальна дисципліна «Методи урбаністичних досліджень» є однією зі складових комплексної підготовки фахівців рівня «Бакалавр» освітньої програми «Урбаністика та міське планування».

4. Завдання дисципліни «Методи урбаністичних досліджень» полягають у наданні студентам загальних та фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою «Урбаністика та міське планування», зокрема:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК-1);
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 5);
- здатність до проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК 6);
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 7);
- здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах (СК 3);
- здатність застосовувати прості кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтної оболонки (СК 4).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	систему методів урбаністичних досліджень	лекція, самостійна робота		
1.2	основні джерела суспільно-географічної інформації, класифікацію інформації за різними ознаками	лекція, практичні роботи, самостійна робота		

географічних наук (P05)									
Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук (P06)									
Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер (P08)									

Результати навчання дисципліни (код)	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	2.8	3.1	4.1
Програмні результати навчання (назва)									
1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук (P01)							+		
2. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук (P05)	+				+	+		+	+
3. Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук (P06)		+	+						
4. Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер (P08)		+		+					

7. Схема формування оцінки.

Форми оцінювання студентів: рівень досягнення поставлених цілей навчання визначається за результатами письмових тематичних контрольних робіт, виконання практичних робіт та за результатами іспиту.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- результати навчання – **1.1-1.8 (знання)** – до 50%;
- результати навчання – **2.1-2.8 (вміння)** – до 40%;
- результати навчання – **3 (комунікація)** – до 5%;
- результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** – до 5%.

7.1 Організація оцінювання:

У курсі передбачено 3 змістових частини. Заняття проводяться у вигляді лекцій та практичних робіт. Завершується дисципліна іспитом.

Семестрове оцінювання: кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні роботи на практичних заняттях та виконанні тематичних контрольних робіт.

Організація оцінювання: Робота на практичних заняттях оцінюється по виконанню, відповідно до графіка проведення практичних занять. Тематичні контрольні роботи проводяться у тестовій формі.

Умови допуску до іспиту: рекомендований мінімум для допуску до іспиту – 36 балів. Для студентів, які набрали сумарно меншу від 36 балів (*рекомендований мінімум*) кількість, обов'язковою умовою для отримання допуску до іспиту є написання рефератів за питаннями пропущених чи недостатньо засвоєних тем.

Підсумкове оцінювання у формі іспиту проводиться в письмовому форматі. Максимальна кількість балів під час іспиту – 40, мінімальна кількість балів, що додаються до семестрових – 24 (*60% максимальної кількості балів, відведених на іспит*).

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», введеного в дію наказом № 716-32 від 31 серпня 2018 року.

7.2 Шкала відповідності оцінок

Відмінно	90-100
Добре	75-89
Задовільно	60-74
Незадовільно	0-59

8. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назва теми*	Кількість годин		
		лекції	практичні	самостійна робота
<i>Розділ 1. Поняття про методи урбаністичних досліджень. Традиційні методи географічних досліджень та їх використання у сучасних урбаністичних дослідженнях</i>				
1	Вступ. Тема 1. Мета, завдання і структура курсу «Методи урбаністичних досліджень»	2	2	4
2	Тема 2 Класифікація методів урбаністичних досліджень. Джерела інформації для проведення урбаністичних досліджень	2	2	4
3	Тема 3. Порівняльно-географічний метод	2	2	4
4	Тема 4. Організація і проведення польових досліджень	2	2	8
5	Тема 5 Метод спостереження. Контрольна робота 1	2	2	4
<i>Розділ 2. Статистичний метод дослідження</i>				
6	Тема 6. Середні величини, поняття про варіацію	2	4	4
7	Тема 7. Метод статистичних групувань	2	2	4
8	Тема 8. Дослідження рядів динаміки	2	2	4
9	Тема 9. Індексний метод дослідження	2	2	4
10	Тема 10. Статистичні графіки, їх види та способи побудови.	2	2	4
<i>Розділ 3. Експертні методи дослідження в урбаністиці</i>				
11	Тема 11. Метод Делфі	2	2	4
12	Тема 12. SWOT, PESTLE, А-В-С аналіз	4	2	4
13	Тема 13. Вибіркові спостереження. Методика проведення анкетувань, глибинних інтерв'ю, фокус-груп.	4	2	8
	ВСЬОГО	30	30	60

Загальний обсяг *120 год*, в тому числі:

Лекцій – *30 год*.

Практичні заняття - *30 год*.

Самостійна робота *60 год*.

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Мезенцев К.В., Кононенко О.Л., Мельничук А.Л., Пасько В.Ф., Провотар Н.І., Гнатюк О.М., Запотоцька В.А. *Методи суспільно-географічних досліджень: навчально-методичне видання*. Київ: Фенікс, 2021. 100 с.
2. Clifford N., Cope M., Gillespie Th., French S. (eds.). *Key Methods in Geography* SAGE Publications, 2016.
3. Топчієв О.Г. *Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики*. – Одеса: Астропринт, 2005. 632 с.
4. Rogerson P.A. *Statistical Methods for Geography: A Student's Guide*. SAGE Publications, 2015. 424 p.
5. Грицевич В.С., Котик Л.І. *Статистичні методи в суспільній географії: навчальний посібник-практикум для самостійної роботи студентів*. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 64с.
6. Шаблій О. *Математичні методи в соціально-економічній географії: Навчальний посібник*. Львів: Світ, 1994. 304 с.

Додаткові:

1. Влах М., Гудзеляк І. Перцепційний підхід у суспільно-географічних дослідженнях міського простору (на матеріалах Львова) *Економічна та соціальна географія*. 2019. Вип. 82. С. 50-56.
2. Дронова О.Л., Кононенко О.Ю. Славутич: формування потенціалу стійкості міста в умовах сучасних викликів та загроз. *Український географічний журнал*. 2019, № 3, с. 22-36.
3. Запотоцький С.П., Кононенко О.Ю., Голуб Ю.М. Суспільно-географічне дослідження екологічної поведінки населення (на прикладі міст Києва та Чернігова). *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Географія*. 2019, Вип. 1(74), с. 48-53.
4. Кілінська К.Й. *Основи науково-дослідної роботи з географії: навч.-метод. Посібник*. Чернівці: Рута, 2001. 112 с.
5. Колесников О.В. *Основи наукових досліджень: Навчальний посібник*. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 144 с.
6. Курс лекцій з дисципліни «Статистика». Частина 1. *Теорія статистики*. За ред. Є.І. Ткача. Тернопіль: Економічна думка, 2006. 224 с.
7. Кушніренко О., Петренко-Лисак А., Шутюк О. Як досліджувати публічні простори в Україні: напрями і методи. *Практичний посібник*. / Київ: ВАДЕКС, 2020. 38 с.
8. Мармоза А.Т. *Теорія статистики*. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 592 с.
9. Мезенцев К., Олійник Я., Мезенцева Н., Кононенко О. та ін. *Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін: монографія*. Київ, 2017. 438 с.
10. *Методологія і методика наукових досліджень із соціально-економічної географії: конспект лекцій*. Уклад. Н. І. Коновалова, М. М. Цепенда. Чернівці: Рута, 2007. 52 с.
11. Пальчук М. *Методика суспільно-географічного дослідження взаємодії користувачів з публічними просторами міста*. *Вісник КНУ. Географія*. 2017. № 4. С. 157-160.
12. Пилипенко І.О., Мальчикова Д.С. *Методики суспільно-географічних досліджень (на матеріалах Херсонської області): навч. посібник*. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2007. 112 с.
13. Покляцький С.А. *Методика суспільно-географічного дослідження умов життя населення великих міст України*. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Географічні науки*. 2016. Вип. 4. С. 43-52.

14. Топчієв О.Г. Основи суспільної географії. Навчальний посібник. Одеса: Астропринт, 2001. 560 с.

Додаткові ресурси:

Державна служба статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>

Офіційні сайти управлінь статистики в областях України